

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.952/2018/6. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

. Farkas Antónia előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Dömös Erzsébet ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó

Az alperes beavatkozójának képviselője:

Dr. Lóczy Gabriella ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Környéki Törvényszék 2.Pf.21.595/2017/13.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

áci Járásbíróság 2.P. 20.845/2013/111.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal és csatlakozó felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet e körben részben megváltoztatja, és a felperesnek fizetendő bruttó 147.699 (száznegyvenhétezer-hatszázkilencvenkilenc) forintot 295.398 (kétszázkilencvenötezer-háromszázkilencvennyolc) forintra, a bruttó 523.030 (ötszázhuszonháromezer-harminc) forintot 1.046.060 (egymillió-negyvenhatezer-hatvan) forintra, a bruttó 578.340 (ötszázhetvennyolcezer-háromszáznegyven) forintot 1.156.680 (egymillió-százötvenhatezer-hatszáznyolcvan) forintra, a bruttó 651.949 (hatszázötvenegyezer-kilencszáznegyvenkilenc) forintot 1.303.098 (egymillió-háromszázháromezer-kilencvennyolc) forintra, a bruttó 580.860 (ötszáznyolcvanezer-nyolcszázhatvan) forintot 1.161.720 (egymillió-százhatvanegyezer-hétszázhusz) forintra, a bruttó 435.645 (négy százharmincötezer-hatszáznegyvenöt) forintot 871.290 (nyolcszázhetvenegyezer-kétszázkilencven) forintra felemeli, valamint kötelezi az alperest, hogy 2017. október 1. napjától 48.405 (negyvennyolcezer-négyszázöt) forint helyett 96.810

(kilencvenhatezer-négyszáztíz) forintot fizessen meg a felperesnek előre esedékesen, minden hónap 15. napjáig a felperes öregségi nyugdíjra jogosultságának kezdő időpontjáig.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek a 4.000.000 (négymillió) forint után 2010. december 11-től 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperes részére 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak külön felhívásra 287.100 (kétszáznyolcvanhétezer-száz) forint felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2010. december 11-én balesetet szenvedett oly módon, hogy a vonatról peron hiányában szállt le a zúzottköves pályatest szélére, ahol megcsúszott és elesett. A baleset következtében kül- és belboka, valamint térdalatti sípcsonttörést szenvedett el. A felperesen több műtétet kellett végrehajtani, a balesetet követően már nem tudott újra munkába állni, 2012. február 26. napjáig táppénzben részesült.
- [2] A felperes a balesetet megelőzően az M. Zrt.-nél pénztárosi munkakörben dolgozott, azonban a munkaviszonyát a munkáltató 2012. május 18-án megszüntette, mivel a munkaköri alkalmassági vizsgálat során megállapították, hogy részben a balesetből eredő, részben a természetes kórokú megbetegedései folytán a felperest pénztárosi munkakörben foglalkoztatni nem tudják.
- [3] A 2012-ben készült I. fokú szakvéleménye szerint a felperes munkaképesség-csökkenése 41%-os, amelynek alapja a mozgásszervi és pszichés károsodása.
- [4] A felperest a baleset miatt kialakult élethelyzete, a munkaképtelensége olyan mértékben megviselte, hogy pszichiátriai gondozásra is szorult.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében a balesettel okozati összefüggésben lévő

vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését kérte. Vagyoni kárai között jövedelemkiesésre is igényt tartott 2012. szeptember 1. napjától.

- [6] Az alperes vitatta a helytállási kötelezettségét. Egyes kárigények jogalapját és összecszerűségét részben vitatta.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest a Ptk. 345. § (1) bekezdésére hivatkozással nem vagyoni kártérítés, valamint különböző jogcímenen vagyoni kártérítés megfizetésére. Megállapította, hogy a felperes munkaképtelen állapotát a balesetből eredő egészségkárosodás és a sorsszerű megbetegedései együttesen okozták, ezért a keresetveszteség tekintetében 50%-ban találta alaposnak a felperes ezen a címen előterjesztett kárigényét. Kötelezte az alperest arra is, hogy fizessen meg a felperesnek 2017. október 1. napjától 48.405 forint tőkét a felperes öregségi nyugdíjáig.
- [8] A keresetveszteség jogalapja tekintetében az elsőfokú bíróság elfogadta azt a tényt, hogy munkáltatója a felperes megromlott egészségi állapota miatt szüntette meg a munkaviszonyát.
- [9] A nem vagyoni kár tekintetében az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a felperesnek a balesettel okozati összefüggésben 8 napon túl gyógyuló, maradandó sérülései keletkeztek, és a baleset lelkiileg is megviselte, munkát vállalni egészségi állapota folytán nem képes. A nem vagyoni kár összecszerűségét 4.000.000 forintban határozta meg az ítélet meghozatalának időpontjában (2017. október 5.) fennálló ár- és értékviszonyok alapján, ezért a felperes kamat megfizetése iránti igényét nem tartotta megalapozottnak.
- [10] Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, míg az alperes és az alperesi beavatkozó csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a keresetveszteség címén megítélt járadék tekintetében pontosította: kötelezte az alperest, hogy 2017. október 1. napjától a felperes öregségi nyugdíjra jogosultságának kezdő időpontjáig terjedő időre havi 48.405 forintot köteles megfizetni a felperesnek előre esedékesen, minden hónap 15. napjáig. Rendelkezett a lejárt járadék alperes által történő fizetési kötelezettségről is. A nem vagyoni kártérítési igény vonatkozásában helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [12] Ítélete indokolásában a keresetveszteség tekintetében kifejtette, hogy a régi Ptk. 357. § (4) bekezdése szerint a keresetveszteség megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni. Utalt arra, hogy a perben rendelkezésre álltak azok az adatok, amelyeket az elsőfokú bíróság is értékelt, és amelyek szükségesek voltak a Ptk. 357. § (4)

bekezdésében foglaltak alkalmazásához. A végkielégítés beszámítására vonatkozó alperesi álláspontot nem osztotta, mivel a felperes csak 2012. február 28-ig részesült táppénzben, munkaviszonya pedig 2012. augusztus 18. napjával szűnt meg, és a felperes 2012. szeptember 1. napjától érvényesítette a keresetveszteség iránti vagyoni igényét. Egyetértett azzal, hogy az 5 havi végkielégítés összegét a felperes a peresített időszakot megelőző juttatás nélküli időszakokra számolta el, ezért annak összegét a perben beszámítani nem lehet.

- [13] Osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az orvosszakértői véleményre és annak kiegészítésére tekintettel a felperes munkaképtelen állapota csak részben áll a perbeli balesettel okozati összefüggésben.
- [14] A nem vagyoni kár tekintetében helytállónak tartotta az elsőfokú bíróság kamat nélküli, az ítélet meghozatalának időpontjában fennálló ár- és értékviszonyok alapján meghatározott összegét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati ellenkérelem

- [15] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet, az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [16] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte, hogy a Kúria a jogsértő ítéletek részbeni hatályon kívül helyezésével a keresetveszteség címén járó összegeket 2012. szeptember 1. napja és 2017. szeptember 30. napja közötti időszakban évenkénti bontásban 50% helyett 100%-ra emelje fel, valamint a 2017. október 1-től járó járadékot havi 48.405 forint helyett, havi 96.810 forintban állapítsa meg. Kérte továbbá az alperesnek megítélt 4.000.000 forint után 2010. december 11-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamatok megfizetésére kötelezését is.
- [17] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 206. § (1) bekezdésében foglalt mérlegelési jogot, és ellentétes az orvosi megállapításokkal.
- [18] A felperes hivatkozott arra, hogy a 2012-ben készített vélemény szerint az összegzett egészségkárosodása 41%-os, amelyből a mozgásszervi károsodása 9%-os, a pszichés károsodása 18%-os, a keringési károsodása 10%-os, míg a kóros elhízása szintén 10%-os mértékű.
- [19] Érvelése szerint a szakvélemény alapján hozott határozat rehabilitációs ellátást biztosított számára, amelyre tekintettel a munkaköri alkalmassági vélemény rögzítette, hogy munkaköre betöltésére alkalmatlan.
- [20] Hivatkozott arra is, hogy a 2015. december 8-án kelt elsőfokú orvosi szakvéleménye szerint a mozgásszervi károsodása 15%-os, a pszichiátriai károsodása 18%-os, a szív- és érrendszeri károsodása 10%-os, amelynek alapján összesen 43%-os az egészségkárosodása. Erre figyelemmel 2015. augusztus 18-tól a rehabilitációs ellátás

egyidejű megszüntetése mellett rokkantsági járadékot állapítottak meg részére. Mindezek alapján az eladói és pénztárosi munkakör betöltésére továbbra is alkalmatlannak találták.

- [21] Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe: az igazságügyi szakértői vélemény azt állapította meg, hogy baleseti eredetű egészségkárosodása 21%-os, pszichés károsodás nélkül.
- [22] Hivatkozott továbbá arra, hogy ha a baleset nem következett volna be, úgy változatlanul el tudná a munkáját látni, ebben nem akadályozná magas vérnyomása és súlyfeleslege.
- [23] A felperes előadta, hogy a keresetveszteségnél nem logikus mérlegelni a természetes kórokú betegségek és a baleseti sérülések együttes hatását, mivel a természetes kórokú megbetegedéseket a baleseti sérülés súlyosbította olyan mértékben, hogy már nem képes munkát végezni.
- [24] A nem vagyoni kár tekintetében a felperes hivatkozott arra, hogy a 4.000.000 forint akkor elfogadható valamennyi hátrány ellentételezéseként, ha kamat is megilleti a baleset napjától. Utalt arra, hogy a balesetet követően már nem tudott dolgozni, a szakmájában egészségügyi okokból elhelyezkedni, amely anyagilag, idegileg és lelkileg összeroppantotta.
- [25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az MK 30. számú kollégiumi állásfoglalást helyesen mellőzte a másodfokú bíróság figyelemmel arra, hogy az a munkáltató részéről a munkavállalónak okozott károk viszonyában fennálló kártérítésre vonatkozik, így a Ptk. szerinti kártérítési felelősség tekintetében nem alkalmazható.
- [26] A nem vagyoni kártérítés után járó kamat vonatkozásában utalt arra, hogy a töretlen bírói gyakorlat szerint, amennyiben a kártérítés összege az ítéletkorai értékviszonyoknak megfelelően kerül megállapításra, kamatfizetésre kötelezésnek nincs helye.
- [27] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.
- [28] Hivatkozott arra, hogy a keresetveszteség számításánál elsősorban a Ptk. 357. § (1) bekezdésében foglaltak irányadóak, a másodfokú bíróság jogszabálysértően alkalmazta a Ptk. 357. § (4) bekezdésében foglaltakat.
- [29] Állítása szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes munkaviszonyának megszűnésekor megfizetett 5 havi munkabérének megfelelő összegű végkielégítést, amelyet a jogerős döntés alapján nem kellett levonni a keresetveszteség összegéből. Álláspontja szerint ez a káronszerzés tilalmába ütközik.
- [30] Eltúlzottnak találta a nem vagyoni kár összegszerűségét. Utalt arra, hogy a felperes baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése 27%, pszichés károsodása pedig átmeneti jellegű volt. Kiemelte, hogy a felperes jelenlegi egészségi állapotát nagy mértékben befolyásolják a természetes kórokú megbetegedései, valamint a kóros

elhízása is. Mindezek alapján kérte a nem vagyoni kár összegét csökkenteni.

- [31] Az alperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakra érdemi ellenkérelmében a felperes hivatkozott arra, hogy a keresetveszteségét nem általában a balesetet megelőző évi átlagkereset alapján kell megállapítani, hanem úgy, mintha a baleset nem következett volna be, és a keresete a vele azonos munkakörben dolgozókkal hasonló mértékben növekedett volna.
- [32] Nem vitatta, hogy az MK 30. számú kollégiumi állásfoglalás elsősorban munkaügyi perekre vonatkozik, azonban irányadónak tartotta valamennyi baleseti sérült körülményeinek a vizsgálatakor. Hivatkozott arra, hogy a balesetet követően, annak következményeként véglegesen munkakörének betöltésére alkalmatlanná vált, és környezetében munkavállalásra nincs esélye.
- [33] A nem vagyoni kár vonatkozásában utalt arra, hogy annak nagyságrendjét minden esetben a baleseti sérült valamennyi körülményének a vizsgálata alapján kell meghatározni. Utalt arra, hogy e körben nem a baleseti egészségkárosodása összértékének van jelentősége, hanem annak, hogy a korábbi munkabíró, családját ellátó, vidám, sokat utazó személyből egy otthon ülő, depresszióval küszködő, állandóan a jövőn rágódó személy lett, akiben egyre erősödik a büntudat, hogy nem tud dolgozni, pénzt keresni.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [34] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [35] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértés alapján vizsgálta felül. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletet kizárólag a keresetveszteség jogcímén előterjesztett igény, és a nem vagyoni kár után járó kamat tekintetében kérte felülvizsgálni.
- [36] A Kúria kiemeli, hogy a keresetveszteség jogalapjának eldöntése tekintetében nem annak van jelentősége, hogy a baleseti eredetű és a természetes kórokú megbetegedések milyen arányban és együttthatásban állnak egymással, hanem annak, hogy a balesettel okozati összefüggésben kialakult egészségi állapota folytán a balesetet követően képes-e a felperes munkát vállalni vagy sem. A felperest a kártérítés meghatározásakor a keresetveszteség tekintetében is megközelítőleg olyan helyzetbe kell hozni, mintha a baleset nem történt volna meg. A perbeli esetben annak van jelentősége, hogy a baleset következtében kialakult egészségügyi állapota akadályozta-e a felperest abban, hogy a korábbi munkáját el tudja-e látni, vagy egyáltalán munkát tudjon vállalni, és amennyiben önhibáján kívül nem képes munkavállalásra, ezzel okozati összefüggésben érte-e kár.

- [37] Nem vitatható, hogy a felperes a természetes kórokú megbetegedései mellett a balesetet megelőzően a pénztárosi munkakörét el tudta látni, azt követően azonban nem. Az is megállapítható az orvosszakértői vélemények alapján, hogy a felperes természetes kórokú megbetegedései a balesetet követően, azzal okozati összefüggésben súlyosbodtak. Az alperes javára ugyanakkor nem vehető figyelembe, hogy a felperes az egyéb körülményei miatt, köztük a természetes kórokú megbetegedései okán már munkát vállalni nem képes. Mivel a felperes a balesetet megelőzően a munkakörét teljes egészében el tudta látni, a balesetet követően kialakult egészségi állapota folytán azonban már nem, ezért 100%-os jövedelemveszteségre tarthat igényt a kereseti kérelmében foglaltakkal egyezően.
- [38] Az alperesi hivatkozással ellentétben a keresetveszteség számításánál a végkielégítés figyelmen kívül hagyása nem sértette a káronszerzés tilalmát, mivel helyállón állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a végkielégítést a felperes a juttatás nélküli, a keresettel nem érintett időszakra elszámolta, így ezzel az összeggel jogalap nélkül nem gazdagodott.
- [39] A csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben az eljáró bíróságok a Ptk. 357. § (1), (3) és (4) bekezdésében foglaltakat együttesen értelmezve, a beszerzett igazolások és egyéb adatok figyelembevételével helyesen határozták meg a jövedelemveszteség összegszerűségét. A bizonyítási eljárás alapján megállapítható, hogy amennyiben a baleset nem érte volna a felperest, úgy a már régóta folytatott munkáját képes lett volna ellátni a természetes kórokú megbetegedései mellett is. Az sem vitatható ugyanakkor, hogy ebben az esetben a felperes keresete a vele azonos munkakörű dolgozók keresetével azonos mértékben emelkedett volna.
- [40] Egyetértett a Kúria a felperessel abban is, hogy a jogerős ítélet szerint megítélt 4.000.000 forint után a károsodás bekövetkezésétől, azaz 2010. december 11-től a felperest a Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján megilleti a kamat. A felperes élete teljes mértékben megváltozott a balesettel okozati összefüggésben. A balesetben elszenvedett sérülései fájdalmasak voltak, a felperesnek többször is műtéten kellett átesnie. A balesetet követően a felperes már munkát vállalni nem képes, a családban sem tud ugyanúgy helytállni, mint a balesetét megelőzően, amely lelkiileg is megviseli. A Kúria egyetértett a felperessel abban, hogy a nem vagyoni kár összegszerűségének meghatározásakor nem önmagában a munkaképesség-csökkenésének a mértéke irányadó, hanem az eset összes körülményének a figyelembevétele mellett hangsúlyt kap a felperes életvitele megváltozásának módja és mértéke is. Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a felperes állapota végleges, javulás nem várható, az idő előrehaladtával inkább az állapotának romlása prognosztizálható.
- [41] A fenti kiegészítéssel a Kúria indokoltnak találta, hogy az alperes

a megítélt nem vagyoni kár után a baleset napjától a törvényes mértékű késedelmi kamatokat is fizesse meg a felperes részére.

- [42] Mindezek alapján a Kúria a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben a nem vagyoni kártérítés csökkentésére sem látott lehetőséget.
- [43] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott rendelkezései vonatkozásában a rendelkező részben foglaltak szerint részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét e körben a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

Záró rész

- [44] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes részére a jogi képviselétével összefüggésben felmerült felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával, az elvégzett tevékenységgel arányosan állapította meg.
- [45] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) és (3) bekezdése szerint számított felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati illeték megfizetésére az alperes köteles. A csatlakozó felülvizsgálati kérelem illetékének megállapításakor a Kúria a támadott 580.860 forint végkielégítés, és a 4.000.000 forint nem vagyoni kár összegét vette alapul.
- [46] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. január 29.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírószági ügyintéző
HM